

**ФИЗИКА ЖАНА ЭЛЕКТРОНИКА ФАКУЛЬТЕТИНИН
ФИЗИКАНЫ ОКУТУУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ
ЖАНА ТАБИЯТ ТААНУУ КАФЕДРАСЫ**

Физика жана электроника факультетинин физиканы окутуу технологиялары жана табият таануу кафедрасы

Кафедра 1979-жылдын 30-июлунда Кыргыз Республикасынын Жогорку билим берүү министрлигинин буйругу (№ 101/2) менен «Жалпы физика жана физиканы окутуунун методикасы кафедрасы» атында ачылган. Анын аталышы бүгүнкү күнгө чейин бир нече жолу өзгөрдү. Мисалы, физиканы окутуунун методикасы кафедрасы (27.07.1990), мектептик физикалык билим берүүнүн илимий негиздери кафедрасы (1994), физиканы окутуунун технологиялары жана информатика (23.05.1995), физиканы окутуу технологиялары (14.12.1998), физиканы окутуу технологиялары жана табият таануу (2016).

Кафедранын миссиясы. Республикадагы физикалык билим берүүнү максималдуу бийик деңгээлге көтөрүү максатында психолого-педагогикалык илимдерди өндүрүү, жалпы адамзаттык жана этнопсиходидактикалык баалуулуктардын негизинде таалим – тарбиянын заманбап технологияларын туруктуу өнүктүрүү.

Максаты. «Физиканы окутуу технологиялары жана табият таануу» кафедрасынын максаты – акыл-эси илим-билимге сугарылган, руханий жактан өнүккөн, ден-соолугу чың, улуттук салтты, баалуулуктарды, нарктуулукту жан дүйнөсүнө сиңирген, улуттун деми менен өз багыты боюнча дүйнөлүк бийиктикке жетүүгө умтулган кыргыз жаранын тарбиялап өстүрүүгө жарамдуу физика мугалимдерин даярдоо.

Кафедранын негизги милдеттери:

- орто мектептер, баштапкы жана орто кесиптик билим берүүчү мектептер (бакалавр жана магистрдин деңгээлинде) үчүн физика, табият таануу жана астрономия мугалимдерин даярдоо;
- жогорку билим берүүчү окуу жайларга (магистердин деңгээлинде) физика окутуучуларын даярдоо;
- билим берүү мекемелеринде илим-изилдөөчү адистерди даярдоо;
- 13.00.01- жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы, 13.00.08- кесиптик педагогика, 13.00.02 – окутуу жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (физика, астрономия) адистиктери боюнча аспирантура жана докторантура аркылуу илимий-педагогикалык кадрларды даярдоо;
- физика, табият таануу жана астрономияны окутуу жалпы педагогика, дидактика, окутуу жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы боюнча илимий-изилдөө иштерин жүргүзүү;

- улуттук университеттин жалпы коомдук-гуманитардык факультеттеринин студенттерин “Азыркы табият таануу концепциялары” курсу боюнча окутуу;

- психология, педагогика, физиканы окутуунун теориясы жана методикасы ж.б. боюнча инновациялык жана интерактивдүү ыкмаларды, санариптештирүүнүн дидактикалык маселелерин окуп үйрөнүү, жалпылоо жана жайылтуу.



1980-90-жылдары кафедрада илимдин кандидаттары, доценттер М.К.Койчуманов С.С.Панков, А.Мадьяров, Н.Л.Луканцев, С.Джумабаев, С.С.Мищенко, Э.Мамбетакунов; ага окутуучулар А.П.Стабников, С.Орозалиева, А.Бекболотов, С.Абдылдаева, Т.Бийназарова, С.В.Макарова, Т.В.Тугова, Ү. Сейталиев, А.Ибраев жана башкалар эмгектенишкен.

Кафедраны түзүлгөндөн баштап 1994-жылга чейин педагогика илимдеринин кандидаты, доцент, Кыргыз Республикасынын билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер, Ж.Баласагын атындагы КУУнун Ардактуу профессору **Койчуманов Маамет Койчуманович (1933-2016)** жетектеген. Ошол жылдары ал материалдык-техникалык базаны чыңдоо, окуу-тарбиялоо процессин уюштуруу, педагогикалык кадрларды тандоодо, жаштарды тарбиялоодо көптөгөн иштерди жасаган.



1994 жылдан баштап кафедраны педагогика илимдеринин доктору (1992), профессор (1994), КР УИАнын корреспондент- мүчөсү (2000), Ардактуу академиги (2021), Кыргыз билим берүү академиясынын академиги (2014), Илим жана техника боюнча Мамлекеттик сыйлыктын лауреаты (2004), Кыргыз Республикасынын билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер(2022), бир нече чет элдик академиялардын академиги (МАГО, АПСН РФ) **Мамбетакунов Эсенбек** жетектейт.

1991-жылдан кафедрада илимдин кандидаттары, доценттер Койчуманов М. Дуйшенов, Э., Исаева Р.У., Дөөлөталиева А.С., Исмаилова Г.Д., доцент Джумабаев Б.А., ага окутуучулар А.Н. Ибраев, Ж.Молдошева, А.Калыбеков, И.Д. Орехова, Д.Р.Бейшеналиева; инженердик-техникалык кызматкерлер: лаборатория башчысы Тологон уулу Мирбек, лаборанттар Боскеева Г.Э., Шумкарбекова И., Тыныбек кызы Айдана иштеп келишет.

Ар түрдүү типтеги окуу жайларда иштөөчү болочок мугалимдерди теориялык, психолого-педагогикалык жана кесиптик-технологиялык жактан даярдоо максатында физиканы окутуунун теориясы жана методикасы боюнча көптөгөн дисциплиналар окутулат. Алар:

Бакалавриат боюнча 5100400 Физика

1. Логиканын негиздери
2. Азыркы мектептин физика курсунун илимий негиздери
3. Физиканын тарыхы
4. Физика боюнча класстан тышкаркы иштер
5. Физиканы окутуунун теориясы жана методикасы
6. Илимий түшүнүктөрдү калыптандыруунун психодидактикалык негиздери
7. Негизги мектепте физиканы окутуунун технологиялары
8. Орто мектепте физиканы окутуу технологиялары
9. Физиканы окутууда заманбап каражаттарды колдонуу технологиялары.
10. Астрономия
11. Мектепте физикалык экспериментти уюштуруу технологиялары
12. Практикалык көнүмүштөрдү өнүктүрүү практикуму.
13. Орто мектепте астрономияны окутуу методикасы
14. Физиканы өнүктүрүп окутуунун инновациялык методдору жана формалары
15. Жогорку окуу жайларында физикалык билим берүүнү санариптештирүү.

Төмөнкү дисциплиналар боюнча лабораториялык сабактар өткөрүлөт:

1. Мектепте физикалык экспериментти уюштуруу технологиялары
2. Физиканы окутууда заманбап каражаттарды колдонуу технологиялары.
3. Негизги жана орто мектепте физиканы окутуунун технологиялары
4. Орто мектепте астрономияны окутуунун методикасы

Магистратура боюнча 51004000 Физика багыты,

510403 “Орто жана ЖОЖдордо физиканы окутуунун технологиялары” адистиги боюнча.

1. Физиканын тарыхы жана методологиясы
2. Илимий чыгармачылыктын методологиясы
3. Атайын физикалык практикум
4. Жогорку окуу жайларында физикалык билим берүүнү санариптештирүү
5. Педагогикалык эксперименттин теориясы жана практикасы
6. Психолого-педагогикалык изилдөөлөрдүн методологиясы
7. Физикалык түшүнүктөрдү калыптандыруунун теориясы
8. Өз алдынча иштерди уюштуруунун теориясы жана практикасы
9. Физикалык маселелерди чыгаруунун теориясы жана методикасы
10. Түрдүү типтеги окуу жайларда физикалык экспериментти өткөрүү технологиялары
11. Жогорку окуу жайларында физиканы окутуунун психологиялык дидактикалык негиздери
12. Физиканы окутуунун маалыматтык коммуникативдик технологиялары
13. Физиканы окутуунун инновациялык процестери.



Лабораториялык сабактар тийиштүү материалдар, көргөзмө каражаттар, техникалар жана куралдар менен жабдылган лабораторияда (№ 110 ауд.) өткөрүлөт. Анда 500 000 сомдук курал-жабдыктар бар. Лабораторияда видеопроектор, телевизор жана электрондук доска колдонулат. Астрономия боюнча практикалык жана лабораториялык сабактар кафедранын ага окутуучусу А.Калыбеков түзгөн жана жабдыган обсерваторияда өткөрүлөт

Кафедрада 1996-жылы 510403-физиканы окутуу теориясы жана методикасы адистиги боюнча **магистратура** ачылган. Магистратураны 2026- жылга чейин 136 магистрант бүтүрдү жана республиканын ар түрдүү окуу жайларында, илимий мекемелеринде ийгиликтүү иштеп жүрүшөт.

ФИЗИКАНЫ ОКУТУУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ ЖАНА ТАБИЯТ ТААНУУ КАФЕДРАСЫНЫН МАТЕРИАЛДЫК БАЗАСЫ

Кафедрада доцент Койчуманов Маамет Койчумановичтин атын алып жүргөн **“Физиканы окутуунун методикасы”** окуу кабинети; профессор Э. Мамбетакуновдун **“Табигый-илимий билим берүүнүн психодидактикасы”** окуу-илимий лабораториясы, 123А-аудитория **“Болочок физик-педагогдорду даярдоо”** (доцент Исаева Р.У.), 10-аудитория **“Физикалык практикум лабораториясы”** (доцент А.Дөөлөталиева) түзүлгөн. Лабораторияда 200дөн ашык диссертациялар, авторефераттар, 1000ден ашык илимий-методикалык адабияттар чогултулган. ИНТЕРНЕТке кошулган 4 компьютер иштейт. Анда студенттер жана магистранттар өздөрүнүн окуу-илимий жана илимий-изилдөөчүлүк иштерин өткөрүшөт. Алар курстук, квалификациялык жана магистердик диссертациялык жумуштарын аткарууда керектүү маалыматтарды алышат. Физикалык билим берүүдөгү инновациялык маалыматтар менен таанышып, илимий-практикалык конференцияларга даярданышат.

Кафедрада **13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы; 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы жана методикасы (физика, астрономия), 13.00.08- кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы** адистиктери боюнча **аспирантура** жана **докторантура** ачылган. Кафедра ачылгандан бери 13 докторлук (Мамбетакунов Э., Ким В.А., Сияев Т., Уметов Т., Мааткеримов Н.О, Мамбетакунов У.Э., Раимкулова А.С., Курманкулов Ш., Байсеркеев А.Э., Кособаева Б.М., Оспанбеков Е., Булбул Ерженбек, Искакова Г.), 26 кандидаттык жана 136 магистрдик диссертациялар корголгон.

1999-жылдан баштап «Мектепте жана жогорку окуу жайларында табигый-математикалык предметтерди окутуунун актуалдуу проблемалары» темасындагы Республикалык илимий - практикалык конференция дайыма өткөрүлөт. Конференциянын материалдары Ж.Баласагын атындагы КУУнун “Жарчысына” жарыяланып турат.

Физика, физика окутуучусу квалификациясын алган кафедранын бүтүрүүчүлөрү Кыргыз Республикасынын орто мектептеринде, баштапкы, орто жана жогорку кесиптик окуу жайларында, илим-изилдөө уюмдарында иштешет. Алардын арасында белдүү мугалимдер, белгилүү окумуштуулар, мектептин директорлору, билим берүүнүн эмгек сиңирген кызматкерлери, коомдук ишмерлер бар (Искакова Г., Байматов Н., Омурзакова Т., Сияев Т.М., Эсенаманов Б., Субакожоев М., Ибраимов Б. ж.б.)

Кафедранын профессордук – окутуучулук курамы атайын дисциплиналардан тышкары жалпы-гуманитардык адистиктер үчүн “Азыркы табият таануунун концепциялары” дисциплинасы боюнча лекция окушат жана практикалык сабактарды өткөрүшөт.

Кафедранын профессордук-окутуучулук курамы тарабынан бардык окуу курстары боюнча окуу-методикалык комплекстер иштелип чыккан. Төмөнкү окуу-методикалык комплекстер бардык талаптарга жооп бергендей абалда даярдалып, типографиядан чыгарылган:

1. “Концепции современного естествознания” дисциплинасы боюнча окуу-методикалык комплекс (авторлор: Мамбетакунов Э., Исаева Р.У., Исмаилова Г.Д. –Б.: Транс Принт, 2016. -288б.)

2. “Окуучулардын физикалык түшүнүктөрүн калыптандыруунун психолого-дидактикалык негиздери” дисциплинасы боюнча окуу-методикалык комплекс (авторлор: Мамбетакунов Э., Исаева Р.У. –Б.: Транс Принт, 2016. 9,5 б.т.).

ИЛИМ-ИЗИЛДӨӨ ИШТЕРИ.

Илимий проблема: Кыргыз Республикасында табият таануу, физика жана астрономия боюнча билим берүүнүн мазмунун жана технологияларын өркүндөтүү.

Проблемага кирген темалар: 1. Мектепте табигый илимий, физикалык жана астрономиялык билим берүүнүн мазмунун жаңылоо. 2. Мектепте жана жогорку окуу жайларда табият таануу, физика жана астрономияны окутуунун технологияларын өркүндөтүү. 3. Физика жана астрономия мугалимдерин даярдоодогу психолого-дидактикалык проблемалар. 4. Окуучуларды физикалык маселелерди чыгарууга үйрөтүү технологиялары.

Бул проблемалар боюнча акыркы жылдары төмөнкүдөй иштер аткарылды:

1. Физика мугалимдеринин психолого-педагогикалык жана кесиптик- технологиялык компетенттүүлүктөрү иштелип чыкты жана илимий жактан негизделди.

2. 5-класстар үчүн “Табият таануу” предмети боюнча окуу программасы, окуу китеби, байкоо үчүн дептери иштелип чыкты жана басмадан чыгарылды (авторлор профессор Мамбетакунов Э. мугалим Рязанцева В.А.). Бул окуу китеби 1997-жылдан баштап республиканын бардык мектептеринде (кыргыз, орус, өзбек тилдеринде) окулуп келет.

3. Физика боюнча предметтик стандарт, мектептин физикалык билим берүү концепциясы, окуу программасы иштелип чыкты, Министрлик тарабынан сунуш кылынып, мектептерде 1997-жылдан азыркы күнгө чейин (авторлор проф. Э.Мамбетакунов жана Т.Карашев) колдонулуп жүрөт.

4. Физика-7 (2000, 2009, 2022 авторлор Э.Мамбетакунов, Б.Мурзаibraимова); Физика-8 (2003, 2008; 2023; авторлор Э.Мамбетакунов, Т.Карашев, У.Э.Мамбетакунов, Б.Мурзаibraимова); Физика-9 (2008; авторлор Э.Мамбетакунов, Т.Карашев, М.Токтогулов); Физика-10 (2008; авторлор М.Койчуманов, О.Сулайманова); Физика-11 (2011), Астрономия-11 (2012; автор Ө.Шаршекеев) окуу китептери кыргыз, орус, өзбек, тажик мектептеринде окутулууда.

5. Мектептик билим берүүнүн жаңы муундагы мамлекеттик стандартынын негизинде профессор Э. Мамбетакуновдун жетекчилиги менен төмөнкү нормативдик документтер иштелип чыкты жана Министрлик тарабынан бекитилген.

а) табият таануу, физика жана астрономия боюнча предметтик стандарттар;

б) табият таануу, физика жана астрономия боюнча окуу программалар; в) физика мугалимдери үчүн окуу-методикалык комплекстер: окуу китеби,

мугалимдер үчүн методикалык колдонмо, окуучунун өз алдынча иши үчүн дептер, маселелер жана көнүгүүлөр жыйнагы;

г) физика боюнча профилдик мектептер үчүн предметтик стандарттар жана окуу программалары.

Акыркы 5 жыл ичинде (2022-2026-жж.) кафедранын кызматкерлеринин жарыяланган эмгектери

№	Ф.А.	Жалпы саны	Монография	Окуу китеби	Окуу куралы	Ил.попу яр.жит.	Макалалар	Скопус, РИНЦ	Авт.күб.
1	Мамбетакунов Э.	42	8	3	3	3	24	1	
2	Джумабаев Б.А.	12	2		4элек.		4		2
3	Исаева Р.У.	38			3	2	25	8	
4	Исмаилова Г.Д.	10			2		6	2	
5	Дөөлөталиева А.С.	16		1	2		13		
6	Орехова И.Д.	12			3		9		
7	Төлөгөн уулу М.	3					3		
8	Тыныбек кызы А.	2					2		
	Баары	135	10	4	17	5	86	11	2

Кафедрада Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим Министрлигинин грантынын эсебинен **“Баштапкы кесиптик билим берүүчү окуу жайларда таалим-тарбия технологияларын өркүндөтүү”** темасында **илим - изилдөө проектиси**; Ж.Баласагын атындагы КУУнун ички гранты боюнча кафедранын кызматкерлери (профессор Мамбетакунов Э., ага окутуучу Калыбеков А.) тарабынан **“Табият таануу, физика жана астрономия мугалимдерин даярдоону оптималдаштыруу”, “Жусуп Баласагындын ааламдын түзүлүшү жөнүндөгү мурастары жана заманбап астрономиялык байкоолор”, “Жаңы муундагы физика мугалимдерин даярдоонун сапатын жогорулатуунун инновациялык технологиялары”** темасындагы **илим - изилдөө иштери** аткарылууда.

2007-жылдан бери Республикалык педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институтунун планы боюнча ар бир квартал сайын физика мугалимдеринин кыска мөөнөттөгү **курстары** өткөрүлөт. 2024-жылга чейин Республиканын бардык региондорунун орто мектептеринин **400дөн ашык физика мугалимдери өздөрүнүн кесиптик компетенцияларын жогорулатышты.**

Кафедрада 2013-жылдан бери Ж.Баласагын атындагы КУУнун аспирантура бөлүмүнүн өтүнүчү менен педагогика багытындагы аспиранттар үчүн педагогиканын жана илим тарыхы боюнча **кандидаттык экзамен тапшырууга даярдоочу атайын курстар** уюштурулган.

Кафедрада профессор Э.Мамбетакуновдун **"Табигый билим берүүнүн психодидактикасы"** аттуу **илимий мектеби** түзүлгөн. Ал илимий мектеп 1992- жылы түзүлө баштаган жана Россиянын табигый билимдер академиясы (протокол №527, 3.08.2015), Россиянын Эл аралык педагогикалык академиясы (протокол №7, 29.09.2015), Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин Окумуштуулар кеңешинин (протокол №88, 10.05.2024) чечими менен расмий бекитилген (университеттин “Илимий мектеп” сайтынан караңыз).

КАФЕДРАНЫН МҮЧӨЛӨРҮ ЖАНА ЖАРЫК КӨРГӨН ЭМГЕКТЕРИ ЖӨНҮНДӨ МААЛЫМАТТАР:



Мамбетакунов Эсенбек
Физиканы окутуунунун
технологиялары жана
табият таануу
кафедрасынын
башчысы, педагогика
илимдеринин доктору,
профессор

Илимий-методикалык жана публицистикалык эмгектеринин саны 660. Анын ичинде 16 монография, 19 окуу китеби, 82 окуу-методикалык көрсөтмөлөр бар. Жетекчилиги менен 13 докторлук, 26 кандидаттык диссертация корголгон.

1993-1995, 2002-2003, 2011-2015, 2018-2022-жылдары педагогика боюнча докторлук диссертациялык кеңештин төрагасы, 2023-жылдан кеңештин мүчөсү. 1996-2001, 2004-2010-жылдары Улуттук аттестациялык комиссиясынын Педагогика боюнча эксперттик кеңешинин төрагасы.

Билим жана илим министрлигинин алдындагы табигый илимдер боюнча окуу-методикалык комплекстерин даярдоо кеңешинин төрагасы (1992-2020)

Улуттук университеттин Окумуштуулар кеңешинин, окуу-методикалык комиссиясынын, илимий-техникалык кеңешинин, физика жана электроника факультетинин Окумуштуулар кеңешинин мүчөсү (1992-2025-ж.)

1997-2010 жана 2018-жылдан бери Абай атындагы Казак улуттук педагогикалык университетинде докторлук диссертациялык кеңештин мүчөсү.

Кыргызстан педагогдор коомунун төрагасынын билим берүү тармагы боюнча орун басары (1993-жылдан бери) 2015-жылы уюштурулган “Кыргызстан педагогдор коомунун” төрагасы. Илимге, педагогикалык ишке сиңирген өзгөчө кызматы үчүн

Ж.Баласагын атындагы сыйлыктын (1998), илим жана техника боюнча Мамлекеттик сыйлыктын (2004) ээси. Кыргыз Республикасынын билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер (2022), Кыргыз Республикасынын Ардак грамотасы (2008), Кыргыз Республикасынын жана СССРдин эл агартуусунун отличниги төш белгиси (1984,1991), “Кыргыз тили” төш белгиси, Кыргыз Республикасынын улуттук илимдер академиясынын мүчө-корреспонденти (2000), Ардактуу академиги (2021), Кыргыз билим берүү академиясынын академиги (2014), МАГО (1995), АПСН РФ академиги (1998) наамдары ыйгарылган.



**Исаева Рапия
Уркасымовна**

педагогика илимдеринин
кандидаты, доцент

Илимий-методикалык эмгектеринин саны:

Жалпы саны 100дөн ашык, анын ичинден 8 окуу, окуу-методикалык куралдар, 2-окуу-методикалык-комплекс, 3 макала Скопус журналдарында (Россияда, Казахстанда, Өзбекстанда, Украинада, Иранда) жарык көргөн.

Иштеген жерлери жана кызматы:

1983-84 – ПМПИнин ОТД кафедрасынын окуу мастери; 1989-90 – КМУнун Пржевальскидеги филиалынын физика-техникалык факультетинин физика жана физиканы окутуунун методикасы кафедрасынын лаборанты, окутуучусу; 1990-1991 – Кыргыз педагогикалык илим-изилдөө институтунун стажеру; 1999-2016 – Ж.Баласагын атындагы КУУнун физика жана электроника факультетинин деканынын окуу иштери боюнча орун басары; 1994-жылдан азыркы убакытка чейин Ж.Баласагын атындагы КУУнун физика жана электроника факультетинин физиканы окутуу технологиялары кафедрасынын лаборанты, ага лаборанты, окутуучусу, ага окутуучусу, доценти.

Мамлекеттик жана ведомстволук сыйлыктары:

Кыргыз Республикасынын Ардак Грамотасы. Кыргыз

Республикасынын Президентинин Указы. 20.12.2022-ж., КР билим берүү жана илим министрлигинин Ардак грамотасы (2004), Кыргыз Республикасынын “Билим берүүсүнүн мыктысы” төш белгиси (2008), Ж.Баласагын атындагы КУУнун “Мыкты лектору” (2012), КРнын Президенттинин алдындагы кыргыз тил комиссиясынын төш белгиси (2020), КРнын ББЖИ министрлигинин “Илимдин мыктысы” төш белгиси (2022),

КР Улуттук мамлекеттик коопсуздук комитетинин Ардак грамотасы (2022), КРнын Президентине караштуу Антикоррупциялык советтин Ардак грамотасы (2021) жана “Антикоррупциянын мүчөсү” медалы (2024), Борбордук шайлоо комиссиясынын жана Бишкек аймактык шайлоо комиссиясынын Ардак грамоталары (2021, 2022), Ж.Баласагын атындагы КУУнун мыкты илимий изилдөөчүсү (2022), Ж.Баласагын ат. КУУнун Ардак грамоталары (2001, 2024).



**Джумабаев
Бердибек
Абдраимович**
доцент

Илимий ишмердиги:

Доцент, ФПИ нин “Оптоэлектроника” илимий лабораториясын түзүүчүлөрдүн бири, голограф- изилдөөчү, 80 ден ашуун илимий, илимий-методикалык макалалардын автору, 4 авторлук: «Кыргыз дүйнөтаанымы», «Кыргыз таануу» монографияларынын автору, «Когеренттүү жана, сызыктуу эмес оптика», «Куттуу айыл Куланак», «Улуттук идеологиянын жаралышы», «Кыргыз Нарктуулук идеологиясы» ж.б. китептердин автору.

Коомдук ишмердиги:

2020 г. Кыргыз Эл Аксакалдар кеңешинин төрагасы, 2014г. “Даанышман Кенеш” Коомдук бирикмесин түзгөн, төрагасы, 2011-жылдан баштап «Элдик Курултай» уюштуруучулардын бири, 2000 г. Нарын аймагынын “Ынтымак” коомунун президиумунун мүчөсү, 1995 г. “Чабыт” Социалдык экология кыймылынын түзүүчүсү.

Сыйлыктары 2019ж. И.Арабаев ат.КМУ нун ардактуу профессору Күбөлүгү, 2019ж. Президенттин алд-ы Мамтил б-ча Улут-к комис-н «Кыргыз тили» төш белгиси, 2018ж. Укук боюнча коомдук бирикме-н ассоциациясынын

«Даанышман» төш белгиси, 2014ж. Ж. Баласагын ат. КУУ нун билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер, 2009ж. КР дин билим берүүсүнүн отличниги, 2006-ж. Кыргыз Республикасынын УАК ынын доценттик диплому, 2004-2015ж. Ардак грамоталар: Илим ж-а ББ мин-и (2004), КУУ (2005, 2010), КММА (2015), 1996-2015ж. Сертификаттар: “Кыргыз педагогдор коому”(2015), Экономика ж-а Финансы ин-у (2012), КУУ (2002), Сорос Фонду (1999), Каунтерпарт Консорциум (1996). 1971- ж. «Физик, окутуучу физик» квалификациясы ыйгарыл-ы туура-у КМУ нун диплому. 1963- ж. А.Аралбаев атындагы Куланак орто менктебин бүтүргөндүк аттестаты.



**Исмаилова Гулзат
Дерденбаевна**
педагогика
илимдеринин
кандидаты, доценти

Жарык көргөн илимий эмгектеринин саны 41. Анын ичинен 6 усулдук колдонмо, 7 илимий макаласы чет өлкөлөрдүн илимий басмаларында алардын ичинен 2 макаласы SKOPUS ка жарыяланган.

Улуттук университеттин, илимий-техникалык кеңешинин, физика жана электроника факультетинин Окумуштуулар кеңешинин мүчөсү (2018-2025).

Физика жана электроника факультетинин деканынын орун басары (2018-2025ж).

Көп жылдык үзүрлүү эмгеги, билим берүү тармагына, келечектеги адистерди тарбиялоодогу кошкон салымын баалап университеттин бир нече Ардак грамоталарына (2015, 2024) жана ректордун ыраазычылык баракчаларына жана Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин "Ардак грамотасына" (2022- ж.) ээ болгон.

Көп жылдык педагогикалык ишмердүүлүгү, квалификациялуу кадрларды даярдоодо жана тарбиялоодогу эмгеги үчүн Кыргызстандын Аялдар Конгрессинин “Лидерлик үчүн” алтын медалынын ээси.



**Дөөлөталиева
Айчүрөк
Сүйүналиевна**
педагогика
илимдеринин
кандидаты,
доцент

Илимий эмгектери: 70 тен ашык илимий эмгектери жарыяланган. Анын ичинен 3 окуу куралы, 15 окуу-методикалык куралы, 50 дөн ашык илимий макала (илимий макалалары Россия, Казахстанда да жарык көргөн).

Иштеген жерлери жана кызматы:

1994-2000 - А.Осмонбеков ат. орто мектеби, №38-мектеп-гимназиясы; Физика-техникалык факультетинин 1-категориядагы инженери; Жалпы физика кафедрасынын ага лаборанты. 2002-2009 - «Кыргызстан Улуттук Электр тармагы» ААК сында Башкаруунун автоматташтырылган системасы бөлүмүндө ЭЭМдин оператору; 2005-2009 - Башкаруу Укук Финансы жана Бизнес Эл аралык Академиясында физика боюнча ага окутуучу; 2009-2013 - Ж. Баласагын ат. КУУ нун ФОТ кафедрасында доценттин милдетин аткаруучу; 2013-ж. бүгүнкү күнгө чейин - Ж. Баласагын ат. КУУ нун ФОТЖТТ кафедрасынын доценти; 2016-2018 - Ж. Баласагын ат. КУУнун Физика жана электроника факультетинин окуу иштери боюнча декандын орун басары; 2016-2017 - физика жана электроника факультетинде декандын м.а.; 2022-2025-физика жана электроника факультетинин тарбия иштери боюнча декандын орун басары

Илимий жана кесиптик коомдук иштерге мүчөлүгү:

«Кыргызстандагы физиктер коомунун» мүчөсү; «Кыргызстандагы педагогдор коомунун» мүчөсү; «Физиканы окутуу технологиялары жана табият таануу» кафедрасынын профкому.

Сыйлыктары: «Билим берүүнүн мыктысы» төш белгисинин ээси (2017). «Кыргыз улуттук университетинин эмгек сиңирген кызматкери» (2021). “Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин эмгек сиңирген изилдөөчүсү” (2025) ардактуу наам. КРнын Аялдар Конгрессинен алынган медалдары: Эл аралык маанидеги «Лидерлик үчүн» алтын медалы (2021); эмгектеги жетишкендиктери, жогорку кесиптик чеберчилиги, балдарды жакшы тарбиялагандыгы үчүн «Өрнөктүү эне» медалы (2018); эмгектеги жетишкендиктери, көп жылдык ак ниет эмгеги үчүн «Эмгектеги каармандыгы үчүн» медалы (2022); Эмгектеги жетишкендиктери, көп жылдык ак ниет эмгеги үчүн «Жылдын мыкты айымы» (2023) медалдарынын ээси. Ж.Баласагын ат. КУУнун Ардак грамотасы (2016), Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тилин өнүктүрүүгө кошкон зор салымы үчүн Ардак грамота (2021), КРнын Билим берүү жана илим кызматкерлеринин кесиптик бирлигинин борбордук комитетинин Ардак грамотасы, Билим берүү жана илим кызматкерлеринин кесиптик бирлигинин Ардак грамотасы (2024), Кара-Кыргыз автономиялуу облусунун түзүлгөндүгүнүн 100 жылдыгына жана Кыргыз Республикасынын кз карандысыздыгынын 33 жылдыгына арналган майрамдык иш-чараны өткөрүүдө көрсөткөн кесипкөйлүгү жана колдоосу үчүн. КРнын Президентинин администрациясынын Ыраазычылык каты (2024) жана башка көптөгөн сертификаттарга, ардак грамоталарга жана дипломдорго ээ болгон.



**Ибраев
Абдыжапар
Надырбекович**
ага окутуучу

Окуу китеп - 1, илимий-методикалык көрсөтмө - 7, илимий- методикалык макала -14.

Адистик ишмердиги:

1979-1981-жж.-Ага лаборант СССРдин 50-жылдыгы атындагы КМУ, физика факультетинин жалпы физика кафедрасы. 1881-1983-жж.-Инженер. СССРдин 50-жылдыгы атындагы КМУ, физика факультетинин молекулярдык физика кафедрасы. 1983-1987-жж.-Ага лаборант. КМУ СССРдин 50-жылдыгы атындагы физика факультетинин жалпы физика жана физиканы окутуунун методикасы кафедрасы. 1987-1996жж.-Ассистент. К.И.Скрябин атындагы айыл-чарба институту. 1996-ж.-Ага окутуучу К.И.Скрябин атындагы айыл-чарба институту. 1996-2000-жж.-Доцент. Ж.Баласагын атындагы КУУ физика жана электроника факультетинин ФОТ кафедрасы. 2003-ж.-декандын орун басары, физика жана электроника факультети. 2007-ж – ага окутуучу ФОТ кафедрасы физика жана электроника факультети Ж. Баласагын атындагы КУУ.

Сыйлыктары:

1983-ж. – КМУ 50-жылдык юбилейине арналган эстелик медалы. 2011-ж – Кыргыз Республикасынын билим-берүү жана илим министрлигинин ардак грамотасы. 2013-ж. –« Кыргыз Республикасынын билим берүүсүнүн отличниги» Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги. 2017-ж.- Ж. Баласагын атындагы КУУнун эмгек сиңирген кызматкери. КРнын Билим берүү министирлигинин ардак грамотасы (2011),. ыргыз Улуттук университетинин ардагери ардактуу наамы. (2020)



**Калыбеков
Абакир**
ага окутуучу

Иш боюнча тажрыйбасы: Ж. Баласагын атындагы КУУ физиканы окутуу технологиялары жана табият таануу кафедрасынын ага окутуучусу (2008-2026), 2005-2008- ж. Бишкек шаарындагы № 5 Улуттук компьютердик гимназияда физика мугалими, 2004 -2005 ж.

Бишкек шаарындагы № 38 гимназияда физики мугалими, 1975 –2004-ж. Токтогул районундагы Ж. Чаргынов атындагы гимназияда физика мугалими, 1974-1975-ж. Токтогул районундагы Чапаев атындагы орто мектептин физика мугалими, 1973- 1974-ж. Советтик Армиянын катарында кызмат кылдым.

Сыйлыктары:

1996-ж. КР билим берүүсүнүн мыктысы, 2007-ж. КР КБА Ардак грамотасы, 2008-ж. Бишкек шаардык билим берүү башкармалыгынын Ардак грамотасы, 2013-ж. Ж. Баласагын атындагы КУУнун Ардак грамотасы, 2014-ж. Эл аралык астрономиялык олимпиадада КР командасынын ийгиликтери үчүн Евро-Азия астрономиялык коомунун Ардак Грамотасы, 2016-ж. “Наука вчера, сегодня, завтра” деп аталган Эл аралык илимий-практикалык конференцияда “Астрономические основы Плейдо-Лунного календаря” деген доклады үчүн сертификат. Г. Новосибирск, 2017-ж. “Жаштарга жана балдарга кошумча билим берүү” аталган VI Эл аралык илимий-практикалык конференцияга катышкандыгы үчүн КР билим берүү жана илим министрлигинин сертификаты.

Илимий эмгектери: Жалпы саны 30. Анын ичинен 1 монография, 1 окуу китеби, 4 окуу куралы, макалаларынын саны 24.



Орехова Ирина Дмитриевна Старший преподаватель кафедры ТОФиЕ

В национальном университете работаю с 1982

года, на кафедре ТОФиЕ с 2009 года. Имеется четыре высших образования.

Учебник 2, методическая пособия 3, научные статья 7.

За многолетний труд имеют благодарности, награждена почетными грамотами КНУ им. Ж. Баласагына и Академии Управления при Президенте КР, за добросовестную работу; имею множество сертификатов, наград и дипломов



Төлөгөн уулу Мирбек

ФОТЖТТ кафедрасынын лаборатория башчысы.

Ж. Баласагын атындагы КУУнун Ыраазычылык баракчасы (2018)

Ж.Баласагын атындагы КУУнун Ардак грамотасынын ээси. (2020)



Шумкарбекова Ибарат ФОТЖТТ кафедрасынын лаборанты.

Ж. Баласагын атындагы КУУнун Ыраазычылык баракчасы (2020)



Тыныбек кызы Айдана ФОТЖТТ кафедрасынын лаборанты.

Физика жана электроника факультетинин тарбия иштери боюнча декандын орун басары (2025)

2 илимий-методикалык макала

Ж. Баласагын атындагы КУУнун Ыраазычылык баракчасы ээси (2024)

Ж. Баласагын атындагы КУУнун Ардак грамотасы (2026).

Ж. Баласагын атындагы КУУнун 100 жылдыгына жана Кванттык илим менен технологиялардын 100 жылдыгына карата «Физиканын, табигый илимдердин жана табигый- илимий билим берүүнүн көйгөйлөрү» Эл аралык конференцияда



Физика жана электроника факультетинин алдыңкы студенттерине стимул берүүчү стипендия тапшыруу учурунда.

Жыл сайын салттуу түрдө “Физиктер күнүндө” ардактуу профессор, п.и.к. Маамет Койчумановичтин жана ф.-м.и.к., профессор Ташмат Карашевичтин балдары келип алдыңкы студенттерге жогорудагы агайларыбыздын атынан стипендияларды берип кетишет, ошондой эле п.и.д., профессор Мамбетакунов Эсенбек ж.б. окумуштуулар студенттерге өздүк стипендияларын тапшырып келишүүдө:



Кафедранын 2026-жылдын бүтүрүүчүлөрү

Факультеттин деканатынын атынан ар бир студентке «Ардак грамота» жана алардын ата-энелерине «Ыраазычылык каттар» берилди



Ж.Баласагын ат. КУУ да жана Физика жана электроника факультетининде өткөрүлгөн иш-чаралардан:

Ч.Айтматовдун чыгармачылык кечесин өткөрүү. Студенттер тарабынан бардык чыгармаларынан үзүндүлөр аткарылды.

Ч.Айтматовдун бир тууганы Роза айтматова: кадимки актёрлордон кем эмес аткарышты.



Кыргыз Республикасынын Президентинин «Улуттук дем — дүйнөлүк бийиктик» уңгучолу жөнүндө жарлыгын жана «Кыргыз Республикасында он эки жылдык мектептик билим берүүгө өтүү концепциясын» жүзөгө ашыруу максатында көптөгөн иш чаралар өткөрүлүп, айрымдарын гана жарыяладык. Өткөрүлгөн иш-чаралардын толук маалыматтарын Ж.Баласагын ат. КУУнун сайтынан көрө аласыздар

«Мен мугалим болом! — 2026» эл аралык сынагында 1-орунду 4-курстун Ф(б)-1-22 группасынын студенти Ратбеков Ринат алды



Ж.Баласагын ат. КУУ да уюштурулган «КОШ-ЖЫЛДЫЗ-2026» конкурсунда 1-орун алышты.

Физика жана электроника факультетинин тарбия иштери боюнча декандын орун басары, кафедранын лаборанты Тыныбек кызы Айдана жана 4-курстун студенти Ратбеков Ринат





Физиканы окутуу технологиялары жана табият таануу кафедрасынын жалпы курамы



Физика жана электроника факультетинин жаматы